

**Міністерство аграрної політики і продовольства України
Харківський національний аграрний університет
імені В.В. Докучаєва**

*Затверджено вченою радою
факультету обліку і фінансів
(протокол №4 від 17 квітня 2013 р.)*

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

**Завдання для практичних занять і самостійної
роботи студентів спеціальностей
6.030508 «Фінанси і кредит», 7.03050901, 8.03050901
«Облік і аудит»**

Харків – 2013

Укладачі: професор Д.В. Шиян (розділи 3, 4, 5),
доценти К.І. Посилаєва (розділи 8, 10) , І.М. Сафронська
(розділи 6, 9), Ю.С. Пеняк (розділи 7, 13), В.О Велієва
(розділи 1,2), асистент Н.В. Ульяновченко (11,12)

Рецензенти:

О.В. Олійник, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри
фінансів Харківського національного аграрного університету ім. В.В.
Докучаєва;

Т.Г. Маренич, доктор економічних наук, професор, Харківський
національний технічний університет сільського господарства ім. П.
Василенка

© Шиян Д.В., Посилаєва К.І., Сафронська І.М.,
Пеняк Ю.С., Велієва В.О., Ульяновченко Н.В., 2013

© Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва, 2013

ТЕМА 1. ЗНАЧЕННЯ І ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ

Фінансовий аналіз – це галузь економічної науки, яка досліджує вплив прийнятих і запланованих господарських рішень для зміни фінансового стану підприємства, його спроможності вчасно погасити свої зобов'язання, для підвищення ефективності використання наявних активів.

Мета фінансового аналізу полягає не тільки і не стільки в тому, щоб встановити і оцінити рівень фінансового стану підприємства, виявити основні закономірності його розвитку, але і в тому щоб розробити обґрунтовані рішення фінансової стратегії на майбутнє. З цією метою використовуються різні розрахунково-конструктивні методи досліджень, за допомогою яких у результаті аналізу об'єктивної реальності розробляють проекти рекомендацій та управлінських рішень на перспективу.

Історія фінансового аналізу бере свій початок у середині ХІХ століття коли в США виникла школа «емпіричних прагматиків». Вони намагалися створити систему показників, придатних до аналізу фінансового стану фірми. В окрему науку фінансовий аналіз виділився на початку 90-х років ХІХ ст.

Основні етапи розвитку фінансового аналізу у ХХ ст.:

- 1) 30-50 рр. - акцент робився на аналіз причин банкрутства, ліквідності акцій та регулюванні ринку цінних паперів;
- 2) кінець 50 - початок 90-х років - увага фінансових аналітиків була зосереджена на прийнятті управлінських рішень відносно вибору активів і пасивів з метою максимізації прибутку;
- 3) початок 90-х років - інтерес фінансових аналітиків перемістився у сферу аналізу впливу глобалізації бізнесу та фінансового стану корпорацій та використання комп'ютерних технологій.

Фінансовий аналіз як і кожна окрема наука має свої завдання, які пов'язані з його цілями, але у них є:

- проведення попереднього (експрес-аналізу) фінансового стану підприємства з використанням даних балансу;
- оцінка фінансового стану з використанням коефіцієнтів структури капіталу, ділової активності, ринкової активності;
- аналіз величини робочого капіталу, оборотних активів, ефективності їх використання;
- оцінка фінансової стабільності підприємства;
- аналіз та оцінка імовірності банкрутства підприємства;
- аналіз майна підприємства;
- аналіз оборотних активів;
- аналіз джерел формування капіталу підприємства;
- аналіз грошових потоків;
- аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства.

Метод – це сукупність прийомів і операцій, практичне і теоретичне освоєння дійсності.

Метод фінансового аналізу – діалектичний спосіб дослідження фінансового стану підприємства в його становленні та розвитку.

Таким чином в основі методу фінансового аналізу лежить діалектичний спосіб дослідження. Основні принципи цього способу такі: все пізнається в русі, у динаміці, у взаємозалежності, проявленні в необхідності та випадковості, єдності та боротьбі протилежностей, переході кількості в якість.

Реальне використання способів діалектики здійснюється за допомогою наукового апарату фінансового аналізу. Цей апарат включає багато різних прийомів і способів, розроблених як на межах самого фінансового аналізу, так і запозичених з інших економічних наук. Науковий апарат фінансового аналізу є основною складовою його методу.

Методи фінансового аналізу прийнято поділяти на:

- класичні;
- математичні.

Класичні - прийнято відносити такі методи та прийоми, які не дають однозначно показників, що інтерпретуються та чітких залежностей.

До математичних відносять такі методи, які дозволяють однозначно чи достатньо чітко інтерпретувати отримані результати.

Предмет - це окрема цілісність, відокремлення світу об'єктів, процес людської діяльності і пізнання.

Предметом фінансового аналізу є рух фондів потоків, обумовлених дією об'єктивних і суб'єктивних факторів, що знаходять своє відображення в системі економічних показників.

Бухгалтерський баланс це не що інше як відображення стану руху фондів потоків на відповідну дату. Актив показує структуру та величину засобів залучених у цей рух, а пасив - їх джерела.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Зміст та зв'язок фінансового аналізу з іншими науками.
2. Історія фінансового аналізу
3. Завдання фінансового аналізу.
4. Предмет фінансового аналізу.
5. Метод фінансового аналізу.